

HUMAN
RIGHTS
WATCH

สองปีที่ไร้จันทร์

การกักตัวเด็กในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองในประเทศไทย

สองปีที่ไร้จันทร์

การกักตัวเด็กในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองในประเทศไทย

Copyright © 2014 Human Rights Watch

All rights reserved.

Printed in the United States of America

Cover design by Rafael Jimenez

Human Rights Watch defends the rights of people worldwide. We scrupulously investigate abuses, expose the facts widely, and pressure those with power to respect rights and secure justice. Human Rights Watch is an independent, international organization that works as part of a vibrant movement to uphold human dignity and advance the cause of human rights for all.

Human Rights Watch is an international organization with staff in more than 40 countries, and offices in Amsterdam, Beirut, Berlin, Brussels, Chicago, Geneva, Goma, Johannesburg, London, Los Angeles, Moscow, Nairobi, New York, Paris, San Francisco, Sydney, Tokyo, Toronto, Tunis, Washington DC, and Zurich.

For more information, please visit our website: <http://www.hrw.org>

สองปีที่ไร้อันตร

การกักตัวเด็กในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองในประเทศไทย

บทสรุป	1
ข้อเสนอแนะ	6
สำหรับรัฐบาลไทย	6
สำหรับรัฐสภา	7
สำหรับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง	7
สำหรับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	8
สำหรับกระทรวงมหาดไทย	8
สำหรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	9
สำหรับหน่วยงานองค์กรสหประชาชาติประจำประเทศไทยและทีมงานองค์กรสหประชาชาติประจำประเทศไทย	9
สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR)	10
สำหรับองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน (IOM)	10
สำหรับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)	10
สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)	11
สำหรับองค์กรผู้บริจาคและรัฐบาลที่จะให้ตั้งถิ่นฐาน	11

บทสรุป

ทุกปีประเทศไทยมีการกักตัวเด็กนับพันคนอย่างตามอำเภอใจ ตั้งแต่เด็กทารก เด็กหัดเดิน และเด็กที่อายุมากกว่านั้นไว้ในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองและห้องขังของตำรวจที่สกปรกชอมช่อ มีเด็กประมาณ 100 คน ส่วนใหญ่มาจากประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย อาจถูกกักตัวไว้เป็นเวลานานนับหลายเดือนหรือหลายปี และมีเด็กอีกจำนวนนับพันคนจากประเทศเพื่อนบ้าน เข้ามาอยู่ในระบบที่ไม่ถูกต้องนี้ในระยะเวลาที่สั้นกว่า ด้วยเหตุที่ประเทศไทยรบรัดส่งเด็กกลุ่มนี้พร้อมด้วยครอบครัวกลับคืนประเทศรวดเร็วกว่า เด็กเหล่านี้จึงมีแนวโน้มที่จะอยู่ในสถานกักตัวภายในเวลาที่นับเป็นวันหรือสัปดาห์เท่านั้น

แต่ไม่ว่าระยะเวลาในการกักตัวจะนานมากน้อยเพียงใด สถานที่เหล่านี้ก็ไม่ใช่สถานที่สำหรับเด็ก

รายงานฉบับนี้มุ่งเน้นให้เห็นถึงการที่รัฐบาลไทยไม่สามารถสนับสนุนและส่งเสริมสิทธิของผู้โยกย้ายถิ่นฐานและรายงานเนื้อหาถึงภาวะทุกข์ยากและความเสียหายอย่างถาวรที่ไม่สมควรจะเกิดขึ้นที่เด็กต้องเผชิญในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมือง โดยการสัมภาษณ์คนมากกว่า 100 คน มีเด็กผู้โยกย้ายถิ่นฐานรวมอยู่ด้วย 41 คน และได้บันทึกสภาพความเป็นอยู่ของผู้ลี้ภัยและผู้โยกย้ายถิ่นฐานอื่นๆ ในประเทศไทย รายงานนี้นำเสนอสภาพอันเลวร้ายที่เด็กต้องอดทนเผชิญในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานกักตัวคนต่างด้าว สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานกักตัวคนต่างด้าวที่มีการใช้มากที่สุดในประเทศไทย

รายงานฉบับนี้ชี้ให้เห็นว่าประเทศไทยกักตัวเด็กอย่างไม่มีกำหนดเนื่องจากสภาพการเข้าเมืองของเด็กและของครอบครัวเด็ก การใช้สถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทยเป็นการละเมิดสิทธิเด็ก ทำให้เสี่ยงต่อสุขภาพและสุขภาวะของเด็กโดยทันที และเป็นอันตรายต่อการพัฒนาการของเด็ก เด็กต้องตกอยู่ในสภาพที่น่าเวทนา ต้องถูกกักตัวอยู่ในห้องขังที่สกปรก โสโครกและแออัดขัดเคืองขาดแคลนอาหาร การศึกษาหรือพื้นที่เพื่อการออกกำลังกาย การยืดเวลาการกักตัวเด็กทำให้เด็กต้องสูญเสียศักยภาพในการเจริญเติบโตและการพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

ในปี 2556 คณะกรรมการสิทธิเด็ก (Committee on the Rights of the Child) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญอิสระ มีหน้าที่ในการตีความอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่ประเทศไทยเป็นภาคี ได้สั่งการให้รัฐบาลของรัฐบาล “ยุติการกักขังเด็กบนพื้นฐานของสถานภาพของการเข้าเมืองของเด็ก โดยสิ้นเชิงและโดยทันที” และยืนยันว่าการนำตัวเด็กไปกักขังไว้เช่นนั้น ไม่เคยปรากฏว่าเป็นการกระทำเพื่อเป็นประโยชน์สูงสุดแก่เด็กแต่อย่างใด

***

การกักตัวในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองในประเทศไทย เป็นการละเมิดสิทธิของทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ผู้โยกย้ายถิ่นฐานมักจะถูกกักตัวโดยไม่มีกำหนด ขาดกลไกที่พึงพาได้ในการร้องอุทธรณ์ต่อการถูกไล่ออนเสรีภาพ บ่อยครั้งที่ไม่มีกระบวนการกักตัวให้กับครอบครัวของผู้ถูกกักตัว การกักตัวโดยไม่มีกำหนดและโดยปราศจากช่องทางในการร้องขอให้มีการพิจารณาตามกระบวนการยุติธรรม เช่นนี้ ถือเป็นการกักขังตามอำเภอใจซึ่งขัดต่อกฎหมายระหว่างประเทศ

ประเทศไทยกำหนดให้ผู้ถูกกักตัวจำนวนมากจ่ายค่าเดินทางกลับประเทศด้วยตนเอง และบังคับให้ผู้ถูกคุมขังต่อไปอย่างไม่มีกำหนดจนเห็นได้ชัดเจนว่าสถานกักตัวเป็นสถานที่คุมขังลูกหนี้ จนกว่าผู้ถูกกักตัวจะมีการนำเงินมาชำระ ครอบครัวผู้ลี้ภัยต้องเผชิญกับทางเลือกที่ไม่คาดคิดมาก่อน ต้องถูกกักตัวอยู่กับลูกๆ อย่างไม่มีกำหนด เพื่อรอคอยโอกาสอันน้อยนิดที่จะถูกส่งตัวไปตั้งถิ่นฐานในประเทศที่สาม หรือต้องยอมจ่ายเงินค่าเดินทางไปประเทศที่เขากลัวจะถูกดำเนินคดี ผู้ลี้ภัยหลายคนถูกกักตัวเป็นเวลาหลายปี

การกักตัวในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งการกักตัวอย่างตามอำเภอใจหรืออย่างไม่มีกำหนดเป็นเรื่องที่โหดร้ายแม้กระทั่งกับผู้ใหญ่ที่ปรับตัวได้ แต่สำหรับเด็กที่กำลังเจริญเติบโตแล้ว ความเสียหายทางด้านร่างกายและจิตใจที่จะเกิดขึ้นจัดว่าเป็นเรื่องสำคัญอย่างมาก

การกักตัวในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองมีผลกระทบในด้านลบต่อสุขภาพจิตของเด็ก โดยเป็นการตอกย้ำความบอบช้ำทางจิตใจที่เคยเกิดก่อนหน้านี้ให้เลวร้ายมากขึ้น (เช่น ประสบการณ์จากการ

หลบหนีจากการถูกกดขี่ควบคุมจากประเทศบ้านเกิด) เด็กยังคงมีความหุนหันและวิตกกังวล เมื่อเด็กไม่ได้รับการศึกษาหรือการกระตุ้นส่งเสริมให้กำลังใจ เด็กจึงไม่มีโอกาสพัฒนาทักษะทางสังคมและสติปัญญาตามที่ควรจะเป็นต่อไปได้ ไม่มีเด็กแม่แต่คนเดียวจากเด็กในกลุ่มที่ฮิวแมนไรท์วอตช์สัมภาษณ์ในประเทศไทยที่ได้รับการศึกษาในระบบในสถานกักตัวคนต่างด้าวเลย เป็นต้นว่า ชินดี้ วาย. มีอายุมากกว่าเพื่อนร่วมชั้นเรียนถึงสามปีเมื่อตอนได้รับการปล่อยตัว เธอกล่าวว่า “หนูรู้สึกอับอายที่หนูมีอายุมากที่สุดและได้เรียนกับเพื่อนที่มีอายุน้อยกว่า”

การกักตัวยังเป็นผลร้ายต่อสุขภาพกายของเด็กด้วย เด็กที่ถูกกักตัวอยู่ในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทย นานๆครั้งจึงจะได้รับโภชนาการและการออกกำลังกายตามที่ร่างกายต้องการ เด็กถูกจับอัดเข้าไปอยู่ในห้องกักตัวที่มีคนเบียดกันแน่น โดยมีที่ว่างเพื่อการสนทนาการน้อยมาก หรือไม่มีเลย เด็กชายดัก วาย. ต้องการเล่นฟุตบอล ซึ่งเป็นกีฬาที่โปรดปรานมาก แต่เขาบอกว่า “ถ้าคุณเตะลูกบอล คุณอาจจะเตะไปถูกใครสักคนเข้า หรือเตะไปถูกเด็กเล็ก” คนเป็นพ่อแม่เล่าให้ฟังว่า ต้องจ่ายเงินซื้ออาหารเสริมที่จำเป็นต่อการโภชนาการให้ลูกด้วยราคาที่สูงมาก เพราะผู้ชายต้องลักลอบนำเข้ามาจากภายนอก ลาบาอัน ที. ผู้ลี้ภัยชาวโซมาเลียซึ่งถูกกักตัวอยู่กับลูกชายวัย 3 ปี กล่าวว่า “อาหารของลูกชายมีข้าวซึ่งเหมือนกับคนอื่นๆกินกัน ลูกชายผมอยากกินผลไม้ แต่ที่นี่ไม่มีให้และไม่มีขายด้วย”

สภาพที่ขาดแคลนและโหดร้ายต่อความเป็นอยู่ของเด็กในสถานกักตัว ยังถูกทำให้แย่ไปอีกด้วยความเสื่อมโทรมของสถานที่ ชายชาวอเมริกันชื่อลินเดอร์ พี. ถูกกักตัวอยู่ที่สถานกักตัวคนต่างด้าวสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง กรุงเทพมหานครเล่าว่า ห้องส้วมหนึ่งในสองห้องในห้องกักตัวที่เขาอยู่นั้นมีคนใช้ประมาณ 80 คนนั้นอุดตันอย่างถาวร ดังนั้น “จึงมีคนไปเจาะรูด้านข้าง ทำให้สิ่งที่ไม่ควรต้องถูกดูดลงท่อไหลมานองพื้นห้อง” เด็กหลายคนที่เราสัมภาษณ์บอกว่า ห้องกักตัวแออัดเสียงนกระทั้งเด็กๆต้องนั่งหลับ

แม้กระทั่งในที่ที่เด็กพอจะล้มตัวนอนและหลับได้บ้าง เด็กบอกเป็นประจำว่าต้องนอนบนพื้นกระเบื้องหรือพื้นไม้ โดยไม่มีที่นอนหรือผ้าห่ม “พื้นปูด้วยไม้ แล้วไม้ก็พังจนน้ำไหลซึมเข้ามา” หญิงลี้ภัยคนหนึ่งที่ถูกกักตัวอยู่ที่ในสถานกักตัวคนต่างด้าวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองที่จังหวัดเชียงใหม่

หลายคนพร้อมกับเพื่อนคนหนึ่งและลูกของเพื่อนอายุ 6 และ 8 ปีบอกกับเรา “ตอนที่ฉันนอนหลับอยู่ มีหนูมากัดหน้าฉัน”

ความแออัดยัดเยียดชั้นร้ายแรงนี้ เป็นปัญหาเรื้อรังของสถานกักตัวคนต่างด้าวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองหลายๆแห่งในประเทศไทย รัฐบาลไทยกักตัวผู้ลี้ภัยกลุ่มชาติพันธุ์ชาวโรฮิงญาหลายร้อยคนพร้อมด้วยเด็กที่ไม่ใช่ผู้ติดตามไว้ที่สถานกักตัวคนต่างด้าวจังหวัดพังงา เมื่อปี 2556 ภาพจากโทรทัศน์แสดงให้เห็นผู้ชายและเด็กชายเกือบ 300 คนถูกกักตัวอยู่ในห้องกักสองห้อง ที่ดูคล้ายๆกับกรงใหญ่ แต่ละห้องนั้นออกแบบสร้างไว้เพื่อกักตัวคนเพียง 15 คน โดยมีพื้นที่แทบจะไม่พอนั่ง มีชายชาวโรฮิงญาจำนวนแปดคนล้มป่วยและเสียชีวิตจากความร้อนจัดในห้องกัก ซึ่งในปีนั้นยังไม่มีบริการด้านการแพทย์ในสถานกักตัวคนต่างด้าว

เด็กถูกกักตัวพร้อมกับผู้ใหญ่ที่ไม่ใช่ญาติเป็นประจำ ซึ่งเป็นการละเมิดกฎหมายระหว่างประเทศ อีกทั้งเด็กได้เห็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ถูกกักตัวคนอื่นๆกับเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอีกด้วย ผู้ลี้ภัยชาวศรีลังกาคคนหนึ่งชื่อ อารพานา บี. กำลังตั้งครรภ์และถูกกักตัวอยู่ในห้องที่แออัดที่สถานกักตัวคนต่างด้าว กรุงเทพมหานคร พร้อมด้วยลูกสาวตัวน้อยในปี 2554 เล่าว่า “ผู้ต้องขังคนหนึ่งมาตีลูกสาวฉัน เขาเป็นบ้าไปแล้ว แต่ไม่มียามหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจมาช่วยเราเลย”

ประเทศไทยประสบปัญหาและความท้าทายหลายประการในประเด็นการโยกย้ายถิ่นฐานสืบเนื่องมาจากที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และประเทศมีความอุดมสมบูรณ์พอสมควร ประเทศไทยมีสิทธิที่จะควบคุมพรมแดนของประเทศ แต่ประเทศไทยก็ควรจะสามารถทำได้โดยการพอสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐาน ซึ่งรวมถึงสิทธิที่จะมีอิสรภาพจากการถูกกักขังตามอำเภอใจ สิทธิที่จะอยู่ร่วมกันกับครอบครัวและสิทธิขั้นต่ำตามมาตรฐานสากลว่าด้วยสภาพของการกักขัง แต่นโยบายปัจจุบันของประเทศไทยได้ละเมิดพันธกรณีของกฎหมายระหว่างประเทศ ด้วยการนำเด็กมาไว้ในภาวะเสี่ยงโดยไม่จำเป็น และไม่ยอมรับฟังความคิดเห็นที่ถือปฏิบัติกันทั่วไปทางการแพทย์แล้วว่าการกักขังมีผลกระทบที่เป็นอันตรายต่อการพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

มีการใช้วิธีทางเลือกอื่นแทนการกักขังซึ่งใช้ได้ผลในประเทศอื่นเช่น การจัดให้มีศูนย์แรกรับแบบเปิด และโครงการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข โดยทั่วไปโครงการดังกล่าวเป็นทางเลือกที่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่า และเคารพต่อสิทธิเด็กและปกป้องคุ้มครองอนาคตของเด็ก ประเทศฟิลิปปินส์เป็นตัวอย่างประเทศที่ ดำเนินงานตามระบบการปล่อยตัวอย่างมีเงื่อนไขโดยการออกเอกสารให้ผู้ลี้ภัยและผู้โยกย้ายถิ่นที่ เปราะบางอื่นๆและให้บุคคลเหล่านั้นมาลงทะเบียนตามช่วงระยะเวลาที่กำหนด

เด็กไม่ควรถูกบังคับให้สูญเสียส่วนหนึ่งของช่วงชีวิตในวัยเยาว์ในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมือง เมื่อคำนึงถึงความเสี่ยงอย่างรุนแรงต่อความเสียหายถาวรซึ่งเกิดจากการทำให้เด็กขาดเสรีภาพ ประเทศ ไทยจึงควรรุยติการกักตัวเด็กเพราะสถานภาพการเข้าเมืองโดยทันที

ข้อเสนอแนะ

สำหรับรัฐบาลไทย

- ออกกฎหมายและดำเนินงานตามนโยบายเพื่อยุติการกักตัวเด็กในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองโดยเร่งด่วน เพื่อให้สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิเด็กแห่งสหประชาชาติ
- ใช้ทางเลือกอื่นแทนการกักขัง ซึ่งรวมถึงการปล่อยตัวโดยมีการกำกับดูแล และใช้ศูนย์แบบเปิดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็ก และอนุญาตให้เด็กยังคงอยู่ร่วมกับครอบครัวหรือผู้ปกครอง โดยไม่มีการคุมขังในชุมชน ในระหว่างที่มีการแก้ไขปัญหาเรื่องสถานภาพการเข้าเมืองของเด็ก
- จนกว่าเด็กจะได้รับการปล่อยตัว ประกันว่าการกักขังเด็กนั้นมิใช่เป็นการกระทำโดยอำเภอใจ หรือโดยไม่มีกำหนด อีกทั้งเด็กและครอบครัวสามารถคัดค้านการถูกกักขังได้อย่างทันเวลา
- ปรับปรุงสภาพภายในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองเป็นอย่างมากและเร่งด่วน รวมทั้งสถานที่อื่นๆซึ่งใช้เป็นที่พักขังเด็กด้วย เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานสากล รวมทั้งให้โอกาสเด็กเข้าถึงการศึกษาและการดูแลสุขภาพอย่างพอเพียง ตลอดจนยังคงให้เด็กได้อยู่ร่วมกันกับครอบครัว
- ประกันว่ากระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้รับมอบอำนาจในการคุ้มครองเด็กที่เดินทางมาโดยลำพังและเด็กที่แยกจากครอบครัว
- ปล่อยตัวผู้ลี้ภัยทุกคนที่ได้รับการยอมรับจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ จากสถานกักตัวคนต่างด้าวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองโดยทันที
- ยุตินโยบายที่ให้ผู้โยกย้ายถิ่นเป็นผู้จ่ายค่ากักขังหรือค่าส่งกลับประเทศโดยทันที ต้องไม่กักขังผู้โยกย้ายถิ่นไม่ปกติโดยไม่มีกำหนดเพียงเพื่อมิวัตถุประสงค์ที่จะบีบบังคับให้บุคคลนั้นหรือครอบครัวเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในการส่งกลับประเทศ
- ลงนามและให้สัตยาบันต่ออนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ.2494และพิธีสารเกี่ยวกับสถานภาพผู้ลี้ภัย พ.ศ. 2510และอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิของแรงงานโยกย้ายถิ่นฐานและสมาชิกในครอบครัว

- ถอนข้อสงวนของประเทศไทยต่อมาตรา 22 ในอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็กที่เกี่ยวข้องกับเด็กลี้ภัย

สำหรับรัฐสภา

- แก้ไขพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2552 เพื่อประกันว่าเด็กไม่ได้ถูกกักขังด้วยเพียงเหตุผลทางสถานภาพการเข้าเมืองของเด็ก
- ออกกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบวิธีปฏิบัติว่าด้วยการรับรองสถานภาพผู้ลี้ภัย และจัดให้มีที่พักพิงและการคุ้มครองประการอื่นตามมาตรฐานกฎหมายระหว่างประเทศ
- แก้ไขพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2552 จนกว่าจะมีการออกกฎหมายว่าด้วยผู้ลี้ภัย เพื่ออนุญาตให้บุคคลที่สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติรับรองให้เป็น “บุคคลในความห่วงใย” อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้อย่างถูกต้องตามกฎหมายโดยปราศจากการถูกคุกคามเพื่อจับกุมและกักขัง ในระหว่างที่บุคคลดังกล่าวรอการพิจารณาสถานภาพหรือรอการแก้ปัญหาที่บังเกิดผลอย่างถาวรสำหรับบุคคลที่ต้องการความคุ้มครองระหว่างประเทศ

สำหรับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง

- ดำเนินการโดยการประสานงานกับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และองค์กรประชาสังคมที่เกี่ยวข้อง ใช้ทางเลือกอื่นแทนการกักขัง เช่น การใช้ศูนย์แบบเปิด และการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข เพื่อให้ความสำคัญต่อประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและการที่เด็กได้อยู่ร่วมกับครอบครัว ตลอดจนประกันว่า จะมีการส่งตัวเด็กมาที่กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อการดูแลที่เหมาะสม
- ปรับปรุงให้สภาพการกักขังทัดเทียมกับมาตรฐานสากลโดยทันที รวมทั้งมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับความแออัดยัดเยียดของสถานที่ น้ำและการสุขาภิบาล โภชนาการและการเข้าถึงการพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนเรื่องอื่นๆ
- ก่อนที่จะมีการปฏิรูปกฎหมายเพื่อยุติการกักตัวเด็ก ประกันว่าเด็กและครอบครัวจะได้อยู่ร่วมกัน ถ้าการอยู่กับครอบครัวนั้นจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อเด็ก ในกรณีที่เด็กถูกแยกจาก

สมาชิกครอบครัว ซึ่งไม่ปรากฏบ่อยนัก ประกันว่าเด็กจะมีโอกาสไปเยี่ยมสมาชิกครอบครัว เป็นกิจวัตร

- ยุติการกักขังเด็กร่วมกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่เครือญาติโดยทันที
- จัดให้มีการศึกษาที่เหมาะสมตามเกณฑ์อายุในสถานที่กักขัง สำหรับเด็กที่มีอายุอยู่ในช่วง การศึกษาภาคบังคับทุกคน รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาระดับมัธยมสำหรับเด็กทุกคนได้เข้าถึงด้วย
- ดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพื่อประกันว่า เด็กจะไม่ถูกบังคับให้พบเห็นความรุนแรง หรือถูก นำไปในสถานการณ์ที่ต้องพบเห็นความรุนแรงในสถานที่กักขัง
- ประกันว่า ผู้โยกย้ายถิ่นฐานในที่คุมขัง มีช่องทางติดต่อสื่อสารกับคนในครอบครัวได้ รวมทั้ง กับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ และตัวแทนตามกฎหมาย

สำหรับกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

- ดำเนินการโดยการประสานงานกับสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และองค์กรประชาสังคมที่ เกี่ยวข้อง ใช้ทางเลือกอื่นแทนการกักขัง เช่น ศูนย์แบบเปิด และการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขที่ ให้ความสำคัญต่อประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและการที่เด็กได้อยู่ร่วมกันกับครอบครัว ใช้วิธีปฏิบัติ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสอยู่ร่วมกับคนในครอบครัวและ/หรือผู้ปกครอง หากบุคคลนั้นอยู่ใน ประเทศไทย
- ประกันว่ากระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงมนุษย์ได้รับมอบอำนาจในการคุ้มครองเด็กที่ เดินทางมาโดยลำพังและเด็กที่แยกจากครอบครัว

สำหรับกระทรวงมหาดไทย

- ดำเนินงานและเผยแพร่ นโยบายซึ่งยุติการกักขังเด็กด้วยเหตุอันเนื่องมาจากสถานภาพการเข้า เมือง และสั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจตรวจคนเข้าเมืองปฏิบัติตามนโยบายนั้นอย่างชัดเจน
- สั่งการให้เจ้าหน้าที่ตำรวจและเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมืองไม่ให้จับกุมตัวผู้แสวงหาที่พักพิงที่ ได้รับการรับรองจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติให้เป็น “บุคคลในความ ห่วงใย” ในดินแดนที่บังคับใช้กฎหมายคนเข้าเมือง

- จัดหาแหล่งงบประมาณ เพื่อนำมาปรับปรุงสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองเพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมให้ทัดเทียมกับมาตรฐานสากล

สำหรับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- ติดตามตรวจสอบสถานกักตัวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองอย่างใกล้ชิด โดยการไปเยี่ยมสถานกักตัวอย่างสม่ำเสมอทั่วประเทศ เพื่อประกันว่ามีสภาพที่เหมาะสมเพียงพอต่อการกักตัวเด็ก
- ตอบสนองต่อรายงานนี้ด้วยการจัดเวทีประชาพิจารณ์ เรื่องการกักตัวเด็กไว้ในสถานกักตัวคนต่างด้าวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเรียกร้องให้เจ้าหน้าที่รัฐอธิบายให้ชัดเจนว่า จะแก้ไขประเด็นปัญหาที่กล่าวไว้ในรายงานนี้ด้วยวิธีใด รวมทั้งปัญหาและประเด็นที่ค้นพบจากการตรวจสอบของคณะกรรมการสิทธิฯ เองด้วย
- เร่งรื้อให้รัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยทบทวนแก้ไขพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ.2552 เพื่อประกันว่า จะไม่มีการกักขังเด็กด้วยเหตุผลทางสถานภาพการเข้าเมือง

สำหรับหน่วยงานองค์กรสหประชาชาติประจำประเทศไทยและทีมงานองค์กรสหประชาชาติประจำประเทศไทย

- ให้ความสำคัญต่อการรณรงค์เชิงนโยบายเพื่อยุติการกักขังตามอำเภอใจ รวมทั้งการกักขังตามอำเภอใจในสถานกักตัวของสำนักงานตรวจคนเข้าเมือง ตลอดจนสื่อสารแสดงความห่วงใยอย่างเปิดเผยต่อสาธารณชนเรื่องการกักขังตามอำเภอใจ และความล้มเหลวของกฎหมายและกลไกข้อบังคับในปัจจุบันที่ไม่สามารถเป็นไปตามตามมาตรฐานสากลให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐฝ่ายไทยได้รับรู้อย่างต่อเนื่อง
- เรียกร้องอย่างเปิดเผยต่อสาธารณะให้รัฐบาลไทยยุติการกักขังเด็กด้วยเหตุผลทางด้านสถานภาพการเข้าเมืองของเด็ก

- สนับสนุนความพยายามของทีมงานองค์การสหประชาชาติประจำประเทศไทยในการแก้ปัญหา
เรื่องเด็กที่ถูกกักขังในประเทศไทยอย่างครอบคลุมผ่านการรณรงค์เชิงนโยบายและบริการที่
เหมาะสม

สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR)

- เร่งรื้อให้รัฐบาลไทยยุติการกักขังเด็ก เพียงเพื่อเหตุผลด้านสถานภาพการเข้าเมืองของเด็ก
- เร่งรัดการพิจารณาสถานภาพของผู้ลี้ภัยในประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งของบุคคลที่ถูกกักขัง
- ประกันว่าให้เจ้าหน้าที่สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ จะเข้าแทรกแซงทันที
เพื่อขอลปล่อยตัวผู้ลี้ภัยและผู้แสวงหาที่พักพิงโดยทันทีในกรณีที่ถูกจับกุม
- ให้ความรู้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลไทย ในเรื่องพันธกรณีที่จะต้องเคารพต่อสถานภาพของผู้
แสวงหาที่พักพิง และไม่กักขังผู้แสวงหาที่พักพิงหรือผู้ลี้ภัยที่สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่ง
สหประชาชาติให้การรับรอง

สำหรับองค์การระหว่างประเทศเพื่อการโยกย้ายถิ่นฐาน(IOM)

- ติดตามตรวจสอบสภาพในสถานกักตัวผู้ลี้ภัยและเด็กทุกแห่ง ในสถานกักตัวคนต่างด้าวของ
สำนักงานตรวจคนเข้าเมือง และเสนอรายงานเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและข้อกังวล ต่อ
หน่วยงานของรัฐบาลไทยที่เหมาะสม ซึ่งรวมทั้งต่อสำนักงานตรวจคนเข้าเมืองของประเทศ
ไทยและหน่วยงานอื่นๆ ด้วย
- เร่งรื้อให้สำนักงานตรวจคนเข้าเมืองดำเนินการปรับปรุงสภาพสถานที่กักตัว เพื่อให้สอดคล้อง
กับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ

สำหรับองค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติ (UNICEF)

- เร่งรื้อให้รัฐบาลไทยยุติการกักขังเด็กผู้โยกย้ายถิ่นฐาน และดำเนินงานอย่างใกล้ชิดกับ
หน่วยงานองค์การสหประชาชาติอื่นๆ เพื่อให้ทีมงานองค์การสหประชาชาติให้ความสำคัญต่อ
ประเด็นนี้

- เร่งรื้อให้รัฐบาลไทยนำประเด็นที่มีผลกระทบต่อเด็กผู้โยกย้ายถิ่นฐาน รวมทั้งเด็กผู้ลี้ภัยและเด็กที่แสวงหาที่พักพิงให้เป็นเรื่องเร่งด่วนในแผนงานและกิจกรรมการคุ้มครองเด็ก และนำแผนงานขององค์การทุนเพื่อเด็กแห่งสหประชาชาติในประเทศไทยมาร่วมสนับสนุนความพยายามครั้งนี้ด้วย

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN)

- ส่งเสริมสิทธิของผู้ลี้ภัยในการดำเนินนโยบายและการปฏิบัติที่เกี่ยวข้องการบังคับใช้กฎหมายตรวจคนเข้าเมืองในระดับภูมิภาค
- ทำประเด็นเรื่องสิทธิเด็กให้เป็นเรื่องสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายตรวจคนเข้าเมือง รวมทั้งให้ความคุ้มครองเป็นพิเศษต่อเด็กผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่เดินทางมาโดยลำพัง และเร่งรื้อให้ประเทศต่างๆ ยุติการกักขังเด็กผู้โยกย้ายถิ่นฐาน
- เรียกร้องให้คณะกรรมการอาเซียนว่าด้วยการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิสตรีและสิทธิเด็ก (ACWC) ดำเนินการศึกษาวิจัย เรื่องการกักขังเด็กในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองโดยทันที และจัดทำข้อเสนอแนะในเรื่องวิธีปฏิบัติที่ดีที่สุดเพื่อยุติการกักขังเด็ก
- ให้ความสำคัญต่อการยุติการกักขังเด็กในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองในการหารืออย่างเป็นทางการในที่ประชุมกระบวนการบาห์ลีเพื่อการต่อต้านการพาดพิงคนหลบหนีเข้าเมือง การค้ามนุษย์ และอาชญากรรมข้ามชาติที่เกี่ยวข้อง

สำหรับองค์กรผู้บริจาคและรัฐบาลที่จะให้ตั้งถิ่นฐาน

- เร่งรื้อให้รัฐบาลไทยยุติการกักขังเด็กเพียงด้วยเหตุผลสถานภาพการเข้าเมือง
- อำนวยความสะดวกและให้ความสนับสนุนต่อการพัฒนาทางเลือกอื่นแทนการกักขังรวมทั้งการสร้างศูนย์แรกรับแบบเปิดและโครงการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไขสำหรับเด็กผู้โยกย้ายถิ่นฐานและครอบครัว
- สนับสนุนการพัฒนากฎหมายผู้ลี้ภัยในประเทศไทยโดยให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล

- เรียกร้องให้รัฐบาลไทยยุติการกักขังผู้โยกย้ายถิ่นฐานที่ได้รับการรับรองจากสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติให้เป็น “บุคคลในความห่วงใย”

สองปีที่ไร้จันทร์

การกักตัวเด็กในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองในประเทศไทย

ทุกปี ประเทศไทยมีการกักตัวเด็กนับพันคนอย่างตามอำเภอใจ ตั้งแต่เด็กทารกและเด็กหัดเดิน ไร้ในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองและห้องขังของตำรวจที่สกปรกชื้น ในแต่ละปี มีเด็กประมาณ 100 คนซึ่งส่วนใหญ่มาจากประเทศที่ไม่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศไทย และอาจถูกกักตัวไว้เป็นเวลานานหลายเดือนหรือหลายปีอันเป็นสาเหตุมาจากสถานภาพการเข้าเมือง ของ เด็กหรือของพ่อแม่เด็ก

มีเด็กอีกจำนวนนับพันคนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ประเทศไทยรวบรัดส่งกลับคืนประเทศพร้อมด้วย ครอบครัวยุติในเวลาที่นับเป็นวันหรือสัปดาห์ แต่ไม่ว่าระยะเวลาในการกักตัวจะนานมากหรือน้อยเพียงใด สถานทีเหล่านี้ก็ไม่ใช่สถานที่สำหรับเด็ก

สองปีที่ไร้จันทร์ สะท้อนให้เห็นภาพความทุกข์ยากและความเสียหายถาวรที่ไม่สมควรจะเกิดขึ้นที่เด็ก ผู้โยกย้ายถิ่นเผชิญในสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองในประเทศไทย

รายงานฉบับนี้ได้สำรวจสภาพอันเลวร้ายที่เด็กต้องทนเผชิญในสถานกักตัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน สถานกัก ักตัวคนต่างด้าวในกรุงเทพมหานคร

ซึ่งเป็นหนึ่งในสถานกักตัวที่มีการใช้มากที่สุดในประเทศไทยและเป็นที่กักตัวเด็กในห้องกักที่สกปรกและ แอ อัดยัดเยียด ขาดแคลนอาหาร การศึกษาหรือพื้นที่เพื่อการออกกำลังกาย

การใช้สถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมืองของประเทศไทยเป็นการละเมิดสิทธิเด็กตามกฎหมายระหว่าง ประเทศ ทำให้เกิดความเสี่ยงต่อสุขภาพและสุขภาพจิตของเด็ก

อีกทั้งเป็นอันตรายต่อศักยภาพในการเจริญเติบโตและการพัฒนาการของเด็กทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ

เด็กไม่ควรสูญเสียส่วนหนึ่งของช่วงชีวิตในวัยเยาว์จากสถานกักตัวของงานตรวจคนเข้าเมือง มีการใช้วิธีทางเลือกอื่นแทนการกักตัวซึ่งใช้ได้ผลในประเทศอื่นๆ เช่น

การจัดให้มีศูนย์แรกรับแบบเปิดและโครงการปล่อยตัวโดยมีเงื่อนไข โดยทั่วไป

โครงการดังกล่าวเป็นทางเลือกที่มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าและเคารพต่อสิทธิเด็กและปกป้องคุ้มครองอนาคต ของ เด็ก เมื่อคำนึงถึงความเสียหายอย่างรุนแรงต่อความเสียหายถาวรซึ่งเกิดจากการทำให้เด็กขาดเสรีภาพ ประเทศไทยจึงควรยุติการกักตัวเด็กเพราะสถานภาพการเข้าเมืองโดยทันที

ผู้หญิงและเด็กชาวโรฮิงญาโดยสารเรือมาจากพม่า

ใช้เวลาอยู่ในสถานคุ้มครองแบบปิดแห่งหนึ่งในจังหวัดพังงา ประเทศไทย เมื่อเดือนตุลาคม 2556

© 2556 รอยเตอร์/อาทิตย์ พีรวงศ์โมธา